

Іспити складаються у письмовому вигляді та у вигляді усних презентацій, теми до яких обирають заздалегідь.

Навчальний рік в Польщі починається у вересні і закінчується у червні, розбитий на 2 семестри, але у учнів є можливість відпочити не лише на зимових і літніх канікулах, але й на різдвяні та великодні свята, період святкування яких займає десь тиждень.

Учні в Польщі користуються електронними щоденниками (e-dziennik) на різноманітних платформах, доступ до яких можливий через Інтернет.

В такому щоденнику зберігається уся поточна інформація шкільної діяльності учня - оцінки, перездачі, пропуски і прогули, домашні завдання, зауваження і похвала, оголошення від вчителів. Код доступу та пароль на свою електронну адресу отримує від школи окремо кожен учень і батьки [3].

Також, польські учні обов'язково повинні отримати шкільне посвідчення – це головний документ, що видається навчальним закладом і підтверджує відвідування учнем тієї чи іншої школи. У ньому вказані дані школяра та інформація про освітню установу. Цей документ видається тільки в тій школі, в якій навчається дитина. Посвідчення дійсне 1 рік, після чого в ньому заново проставляється печатка.

Шкільне посвідчення дає власнику наступні переваги:

- Знижки на користування громадським транспортом,
- Знижки на квитки в зоопарк, кіно, музеї і т. п.,

Під час проведення позашкільних заходів (конкурсів, олімпіад) шкільне посвідчення є посвідченням особи [2].

Підручники у Польщі, за якими навчають дітей обираються вчителями. Вони повинні лише відповідати стандартам, прописаним у "Podstawa programowa".

Раніше усі підручники у Польщі закуповувались коштом батьків. Але після проведення реформи держава вирішила взяти цей процес під контроль і зробити усі підручники безкоштовними.

Крім закупівель підручників у польському законодавстві також записано, що держава гарантує безкоштовну освіту, але відповідальні за це органи місцевого самоврядування. Відтак у бюджеті на це передбачаються кошти.

Гроші на освіту у Польщі, що надходять у гміни, складаються з декількох джерел: освітня субвенція, цільові дотації органам місцевого самоврядування, власні прибутки гмін, а також через фонди ЄС [1].

Отже, педагогічний досвід діяльності закладів середньої освіти Польщі засвідчує, що ця система навчання дійсно являється однією із найкращих в європейському освітньому просторі і заслуговує на увагу з боку педагогів різних країн.

Список використаної літератури

1. Г. Тутуш "Як це у них". Польський досвід реформи середньої освіти//Українська правда. – Життя.-2019.
2. Clout. Електронний ресурс. Режим доступу:<https://clout.com.ua/serednya-osvita-v-pol-shhi-vidpovidi-na-vsi-zapy-tannya.html>
3. Vsetut. Електронний ресурс. Режим доступу: vsetutpl.info@gmail.com

Діана Коваленко

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Україна на шляху до європейської інтеграції підписала Болонську декларацію, згідно якої взяла на себе зобов'язання привести систему освітньої діяльності до загальних положень європейського освітнього простору. Сьогодні важливою складовою

функціонування та подальшого удосконалення роботи закладів середньої освіти України є вивчення досвіду роботи освітніх закладів провідних європейських держав.

Заслуговує на увагу аналіз та наслідування передового досвіду функціонування середніх шкіл сусідньої Польщі.

Польща є розвинутою європейською державою, вона є взірцем для України в багатьох важливих сферах діяльності, а також в сфері освіти. Порівняльний аналіз діяльності закладів середньої освіти засвідчує, що Україна загалом не відстає від тенденцій європейських країн, зокрема Польщі, і впроваджує в галузі освіти нові та сучасні методи навчання та виховання. Тому вивчення та запровадження досвіду Польщі є актуальним та корисним фактом для удосконалення роботи середньої освіти нашої держави.

Щодо схожих рис функціонування середньої освіти Польщі та України ми відмічаємо: 12-річне навчання (згідно із Законом України «Про освіту», запроваджено Нову українську школу з дванадцяти річним навчання), рівні освіти (початкова, середня, старша школи), обов'язковий для випускників старшої школи державний екзамен (Україна – Державна підсумкова атестація та зовнішнє незалежне оцінювання знань, у Польщі – матура).

У Польщі середня освіта поділяється на 2 рівні:

1. Перший етап середньої освіти – навчання протягом 3 років у гімназії (обов'язкове для усіх учнів – після закінчення початкової школи, всі діти повинні продовжити навчання в трирічній гімназії; кожна дитина має гарантоване місце в районній гімназії, за місцем проживання);

2. Другий етап середньої освіти, який включає декілька видів навчальних закладів:

1) Ліцей загальноосвітній, закінчується іспитом на атестат зрілості (матура) – три роки навчання;

2) Технікум закінчується отриманням професійного диплома та іспитом на атестат зрілості – чотири роки навчання;

3) Професійна школа – закінчується отриманням диплома, що підтверджує професійні кваліфікації в обраних професіях [4].

Як відомо, система середньої освіти в Україні поділяється відповідно на такі рівні :

- початкова школа: з 6 до 11 років;
- середня школа: з 11 до 15 років;
- старша школа: з 15 до 18 років.

Система освіти в Польщі та Україні не стоїть на місці, реформується, відповідно до вимог часу і прогресу. Ми з'ясували, що з грудня 2016 року почалася реформа середньої освіти в Польщі, яка триває до 2020 року. Планується поступове скасування освітнього рівня «гімназія», початкова школа повинна стати восьмирічною, після неї чотирирічний ліцей чи п'ятирічний технікум. Разом 12 років шкільного навчання.

Метою повної загальної середньої освіти в Україні є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності [1].

З вересня 2019 року в Україні розпочався важливий етап впровадження масштабної реформи середньої освіти – створена Нова українська школа. Мета реформи – створити школу, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті», так говорила колишня міністерка освіти і науки України Лілія Гриневич [5].

У Законі України «Про освіту» визначене головне завдання для учнів українських шкіл – опанувати за 12 років навчання не просто окремі предмети, але так звані «компетентності», а саме:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (якщо відрізняється від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- вміння навчатися впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність [1].

Порівняльний аналіз діяльності закладів середньої освіти України і Польщі засвідчує, що державні экзамені – завершальний етап здобуття середньої освіти. У ході дослідження ми з'ясували, що в Польській Республіці таким є матура, а в Україні, як відомо, – зовнішнє незалежне оцінювання знань.

Матура – це спеціальний державний экзамен у Польщі, що складається після закінчення навчання у старшій школі і є необхідним для отримання атестату про закінчення і здобуття середньої освіти та вступу у вищий навчальний заклад. Экзамен складається з обов'язкових предметів та предметів на вибір випускника. Наразі до обов'язкових відносять математику, польську мову та іноземну (базовий рівень). Деякі університети встановлюють предмети, які є необхідними для вступу саме в їхній навчальний заклад (наприклад, при вступі до медичного університету потрібно скласти іспит з біології).

У Польщі існує так званий поріг матури – мінімальний результат іспиту складає 30%. Якщо іспит був складений незадовільно і не перевищив або не досягнув необхідної відмітки, то абітурієнт зобов'язаний його перескласти. Іспити складаються у письмовому вигляді та у вигляді усних презентацій, теми котрих визначаються заздалегідь.

Вже декілька років поспіль випускники українських шкіл складають державну підсумкову атестацію у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). ЗНО – це іспити для вступу до вищих в Україні, комплекс організаційних процедур (тестування) спрямований на визначення рівня навчальних досягнень випускників середніх навчальних закладів перед вступом до закладів вищої освіти.

Зовнішнє незалежне оцінювання створювалося для того, щоб підвищити рівень освіти населення України та забезпечити реалізацію конституційних прав громадян на рівний доступ до якісної освіти, здійснити контроль за дотриманням Державного стандарту базової і повної середньої освіти й аналіз стану системи освіти, прогнозувати і сприяти її розвитку. ЗНО складається у письмовій формі.

В ході порівняльного аналізу діяльності закладів середньої освіти ми з'ясували, що останні три роки учні в Польщі вивчають предмети виключно за обраним напрямом. В цілому це вісім або дев'ять предметів, знання яких учень прагне розширювати, розвивати і застосовувати їх на практиці в подальшому житті.

В Україні ж учні звичайних загальноосвітніх шкіл вивчають основні визначені заздалегідь предмети, тільки у гімназіях, профільних класах (школах), ліцеях вивчають поглиблено обрані предмети. В таких освітніх закладах існує поділ на групи, класи залежно від напрямку освітньої програми.

Жодне навчання не можливе без оцінювання – шкала, яка відображає успіхи та досягнення учня у володінні предметом та його успішність у навчанні. Якщо говорити про систему оцінювання в закладах середньої освіти Польщі та України, то в обох країнах вона є різною.

Згідно польського законодавства в освітній галузі, оцінки учні починають отримувати з 4 класу. В Польщі використовується шестибальна система: 6 – відмінно; 5 – дуже добре; 4 – добре; 3 – задовільно; 2 – допустимо; 1 – незадовільно.

Учні в Польщі користуються так званими електронними щоденниками, доступ до яких можливий через мережу Інтернет. В такому щоденнику зберігається уся інформація шкільної діяльності учня – оцінки, домашнє завдання, пропуски, зауваження і похвала, певні оголошення для батьків і учнів тощо. Код доступу та пароль надсилає адміністрація закладу середньої освіти окремо кожному учню і батькам на електронну пошту.

Як відомо, з 2000 року в школах України діє 12-бальна шкала (система) оцінювання навчальних досягнень учнів, яку було введено згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.09.2000 N 428/48 «Про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти» [3].

Критерії оцінювання навчальних досягнень школярів реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах. Цей показник поділяється на чотири рівні навчальних досягнень учнів, а саме: 12-11 – високий рівень; 10-8 – достатній рівень; 7-5 – середній рівень; 4-1 – початковий рівень [2].

Отже, порівняльний аналіз діяльності закладів середньої освіти України та Польщі доводить, що маються як спільні, так і протилежні ознаки. Можна сказати, що в деяких категоріях освітній процес у польських школах більш сучасніший, інтерактивніший. В той же час помітно, що протягом останніх років Україна, впроваджуючи інноваційні методи у навчально-виховному процесі, прагне підняти українську середню освіту на європейський рівень.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту» {Закон визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2019 від 16.07.2019}: Розділ I, стаття 12.
2. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.08.2016 №1009 «Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи» // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – Київ, 2016. – С. 18-19.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.09.2000 N 428/48 «Про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти» // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – Київ, 2000. – С. 1.
4. Пенькова К. Інформаційна довідка «Досвід регулювання діяльності навчальних закладів, що надають загальну середню освіту в Польщі, Румунії, Угорщині» // Європейський інформаційно-дослідницький центр. – Київ, 2016. – С. 2.
5. Міністерство освіти і науки України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (Дата звернення 30. 09. 2019)

Марина Шевченко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

Німеччина як освітня країна відзначається великою кількістю вишів, доступом до безкоштовного навчання за різними напрямками і якісною освітою. Відповідно до міжнародного рейтингу університетів Best Global Universities 2014 американського спеціалізованого видання U.S. News, німецькі університети знаходяться у топ-50 та топ-100 університетів світу (зокрема, Ludwig-Maximilians-Universität München – у топ-50).